

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

વાલી મોહમ્મદ (મૃત્યુ પામનાર) કાનૂની વારસદારો મારફત

વિરુદ્ધ

રામ સુરત અને અન્ય

૨૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૯

[એમ. એચ. કાનિયા અને એસ. રંગનાથન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ચુ. પી. જમીનદારી નાબૂદી અને જમીન સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૫૦ – કલમ ૨૩૨ અને કલમ ૨૦(બી)(૧) – તેનું અર્થઘટન – તેના હેઠળ કોને અધિવાસી તરીકે જાહેર કરી શકાય.

વાલી મોહમ્મદ (હવે મૃત્યુ પામનાર) નામના એક વ્યક્તિએ ૨૨ મે, ૧૯૨૮ ના રોજ બે પ્લોટના સંબંધમાં રામ કુમાર અને શિવ કુમારની તરફેણમાં ભોગવટા ગીરો કરી આપ્યું હતું. વાલી મોહમ્મદના જણાવ્યા મુજબ, તેમણે સદરહુ ગીરો છોડાવ્યો હતો અને ફસલી વર્ષ ૧૩૫૪ ની શરૂઆતમાં

(૧.૭.૧૯૪૬ થી ૩૦.૬.૧૯૪૭ સુધીનો સમયગાળો) પ્લોટનો કબજો લીધો હતો અને તેના કબજામાં ચાલુ રહ્યા હતા.

૨૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૩ ના રોજ, રામ કુમારે યુ.પી. જમીનદારી નાબૂદી અને જમીન સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૫૦ ની કલમ ૨૩૨ હેઠળ વાલી મોહમ્મદ પાસેથી પ્રશ્નવાળા બે પ્લોટનો કબજો મેળવવા માટે એ આધાર પર અરજી કરી હતી કે તેમનું નામ ૧૩૫૬ ફસલીના ખસરા અને ખતૌનીમાં નોંધાયેલું હતું અને તેથી તેઓ સદરહુ પ્લોટના અધિવાસી હતા. વાલી મોહમ્મદે સબ-ડિવિઝનલ ઓફિસર સમક્ષ આ અરજીનો વિરોધ કર્યો હતો. સબ-ડિવિઝનલ ઓફિસરે એવું તારણ કાઢીને દાવો ફગાવી દીધો હતો કે પ્લોટનો કબજો વાલી મોહમ્મદ પાસે હતો. આ નિર્ણયને એડિશનલ કમિશનર દ્વારા બહાલી આપવામાં આવી હતી, જેમણે ઠેરવ્યું હતું કે રામ કુમાર દ્વારા જે ખસરા નોંધ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો તે ઉપજાવી કાઢેલી (બનાવટી) હતી. બીજી અપીલમાં બોર્ડ ઓફ રેવેન્યુએ સબ-ડિવિઝનલ ઓફિસર તેમજ એડિશનલ કમિશનરના હુકમો રદબાતલ કર્યા હતા. બોર્ડે ઠેરવ્યું હતું કે ફસલી વર્ષ ૧૩૫૬ ના ખસરામાં રામ કુમાર બે પ્લોટના ભોગવટોદાર હતા તેવી નોંધ તેમને અધિવાસી અધિકારો આપવા માટે પૂરતી હતી.

તેથી વાલી મોહમ્મદે બોર્ડ ઓફ રેવેન્યુના નિર્ણયને પડકારતી હાઈકોર્ટમાં રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી. રિટ પિટિશનની સુનાવણી કરનાર સિંગલ જજે એવું ઠરાવીને રિટ પિટિશન મંજૂર કરી હતી કે બોર્ડે અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ કરી છે અને પરિણામે બોર્ડના હુકમો રદ કર્યા હતા. રામ કુમારે સિંગલ જજના હુકમ સામે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરી હતી. ડિવિઝન બેંચે અપીલ મંજૂર કરી અને સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ રદ કર્યો હતો. ડિવિઝન બેંચે એવો અભિપ્રાય લીધો હતો કે મહેસૂલી રેકૉર્ડની નોંધ અધિનિયમની કલમ ૨૦(બી) હેઠળ અધિવાસીના અધિકારો આપવા માટે પૂરતી હતી. હાઈકોર્ટના સદસ્ય નિર્ણયથી નારાજ થઈને વાલી મોહમ્મદ (જેઓ હવે મૃત્યુ પામ્યા છે) ના કાનૂની વારસદારોએ વિશેષ પરવાનગી મેળવીને આ અપીલ દાખલ કરી છે.

અપીલ ફગાવી દેતાં, આ કોર્ટે,

ઠેરવ્યું : અધિનિયમની કલમ ૨૦(બી) એ પ્રશ્ન સાથે સંબંધિત છે કે પ્રશ્નવાળી જમીનનો કબજો લેવા કે જાળવી રાખવા માટે કોણ હકદાર છે. અધિનિયમની કલમ ૨૦ ની પેટા-કલમ (બી) ના ખંડ (૧) ની સાદી ભાષા સૂચવે છે કે આ પ્રશ્ન ફસલી વર્ષ ૧૩૫૬ ના ખસરા અથવા ખતૌનીમાંની નોંધના આધારે નક્કી કરવાનો રહે છે. સદસ્ય કલમનું વિશ્લેષણ દર્શાવે છે કે કલમ ૨૦ ની પેટા-કલમ (બી) હેઠળ, ફસલી વર્ષ ૧૩૫૬ ના ખસરા અથવા ખતૌનીમાંની નોંધ જમીનનો કબજો લેવા અથવા જાળવી રાખવા માટે હકદાર વ્યક્તિ અંગેનો પ્રશ્ન નક્કી કરશે. જો નોંધ બનાવટી હોય અથવા ગુપ્ત રીતે (છૂપી રીતે) કરવામાં આવી હોવાનું જણાય તો તેની કોઈ કાનૂની અસર થઈ શકે નહીં કારણ કે કાયદાની નજરમાં તેને કોઈ નોંધ ગણી શકાય નહીં, પરંતુ માત્ર એટલા માટે કે નોંધ ખોટી રીતે કરવામાં આવી છે તે એવા નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જશે નહીં કે તે નોંધ

તરીકે બંધ થઈ જાય છે. એ શક્ય છે કે યોગ્ય કાર્યવાહીમાં સદરહુ નોંધ રદ કરવામાં આવે. [૨૧૪ જી-એચ; ૨૧૫ એ]

પ્રસ્તુત કેસમાં, જોકે એડિશનલ કમિશનરે ઠેરવ્યું હતું કે નોંધ ઉપજાવી કાઢેલી (બનાવટી) હતી, તેમ છતાં તે નિષ્કર્ષ માત્ર એ આધારે પહોંચ્યો જણાય છે કે વાલી મોહમ્મદ ફસલી વર્ષ ૧૩૫૬ માં કબજામાં હતા, જેના પરિણામે રામ કુમારને ભોગવટોદાર તરીકે દર્શાવતી ખસરા અથવા ખતૌનીમાંની નોંધ સાચી હોઈ શકે નહીં. સદરહુ નોંધ ઉપજાવી કાઢેલી હતી અથવા કપટપૂર્વક કરવામાં આવી હતી અથવા વાલી મોહમ્મદ પ્રત્યેની દુર્ભાવના કે શત્રુતાના કારણે ખોટી રીતે દાખલ કરવામાં આવી હતી તેવું દર્શાવવા માટે કશું નથી. આ સંજોગોમાં, નોંધ સાચી ન હોઈ શકે પરંતુ તે ઉપજાવી કાઢેલી કહી શકાય નહીં અથવા અસ્તિત્વહીન (નોન એસ્ટ) ગણી શકાય નહીં. માત્ર એટલા માટે કે નોંધ ખોટી હોઈ શકે છે, તે સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૨૦(બી) ની જોગવાઈઓ હેઠળ જમીનના અધિવાસી તરીકે જાહેર થવા માટે કોણ હકદાર છે તે પ્રશ્નના નિર્ણયમાં કોઈ ફરક પાડશે નહીં. [૨૧૬ બી-ડી]

બચન અને અન્ય વિરુદ્ધ કંકર અને અન્ય, [૧૯૭૩] ૧ એસસીઆર ૭૨૭ અને વિશ્વ વિજય ભારતી વિરુદ્ધ ફખરુલ હસન અને અન્ય, [૧૯૭૬] સપ્લી. એસસીઆર ૫૧૯, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો.

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર : ૧૯૭૨ ની સિવિલ અપીલ નં. ૧૪૪૩.

વિશેષ અપીલ નં. ૪૯૧/૧૯૬૩ માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના તારીખ

૩૦.૧૧.૧૯૭૧ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે.

અપીલકર્તાઓ તરફથી: ઉમા દત્ત.

સામાવાળાઓ તરફથી: બગ્ગા માટે સુશ્રી રચના ગુપ્તા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ કાનિયા દ્વારા આપવામાં આવેલ.

અમારી સમક્ષના અપીલકર્તાઓ વાલી મોહમ્મદ નામના વ્યક્તિના વારસદારો અને કાનૂની પ્રતિનિધિઓ છે. સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ રામ કુમાર નામના વ્યક્તિના પુત્રો છે. સામાવાળા નં. ૩ બોર્ડ ઓફ રેવેન્યુ, અલ્હાબાદ છે.

૨૨ મે, ૧૯૨૮ ના રોજ વાલી મોહમ્મદે બે પ્લોટના સંબંધમાં રામ કુમાર અને શિવ કુમારની તરફેણમાં ભોગવટા ગીરો કરી આપ્યું હતું. વાલી મોહમ્મદના જણાવ્યા મુજબ, તેમણે સદરહુ ગીરો છોડાવ્યો હતો અને ફસલી વર્ષ ૧૩૫૪ ની શરૂઆતમાં (૧.૭.૧૯૪૬ થી ૩૦.૬.૧૯૪૭ સુધીનો સમયગાળો) સદરહુ પ્લોટનો કબજો લીધો હતો અને તેના કબજામાં ચાલુ રહ્યા હતા. ૨૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૩ ના રોજ રામ કુમારે યુ.પી. જમીનદારી નાબૂદી અને જમીન સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૫૦ (જે હવે પછી “સદરહુ અધિનિયમ” તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૨૩૨ હેઠળ વાલી મોહમ્મદ પાસેથી સદરહુ બે પ્લોટનો કબજો મેળવવા માટે એ આધાર પર અરજી કરી હતી કે તેમનું નામ ૧૩૫૬ ફસલીના ખસરા અને ખતૌનીમાં નોંધાયેલું હતું અને તેથી, તેઓ સદરહુ પ્લોટના અધિવાસી હતા. વાલી મોહમ્મદ દ્વારા આનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો. સબ-ડિવિઝનલ ઓફિસરે તારણ આપ્યું હતું કે સદરહુ ગીરો છોડાવ્યા ત્યારથી વાલી મોહમ્મદ

સદરહુ પ્લોટના કબજામાં હતા અને તેમણે રામ કુમારનો દાવો ફગાવી દીધો હતો. તે નિર્ણયની અપીલમાં એડિશનલ કમિશનર દ્વારા પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી જેમાં ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે રામ કુમાર દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલી ખસરાની નોંધ ઉપજાવી કાઢેલી (બનાવટી) હતી. બીજી અપીલમાં, બોર્ડ ઓફ રેવેન્યુએ સબ-ડિવિઝનલ ઓફિસર અને એડિશનલ કમિશનરના નિર્ણયને રદ કર્યો હતો અને ઠેરવ્યું હતું કે ફસલી વર્ષ ૧૩૫૬ ના ખસરામાં રામ કુમાર સદરહુ પ્લોટના ભોગવટોદાર હતા તેવી નોંધ તેમને અધિવાસી અધિકારો આપવા માટે પૂરતી હતી અને સદરહુ નોંધ સાચી હતી કે ખોટી તે નક્કી કરવા માટે કોઈ વધુ તપાસની જરૂર નહોતી. વાલી મોહમ્મદે બોર્ડ ઓફ રેવેન્યુના ઉપરોક્ત નિર્ણયને પડકારતી અલ્હાબાદ હાઇકોર્ટમાં રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી. હાઇકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે સદરહુ રિટ પિટિશનમાં દલીલો સાંભળ્યા પછી, તેને મંજૂર રાખી હતી અને એ આધાર પર બોર્ડ ઓફ રેવેન્યુનો હુકમ રદ કર્યો હતો કે બોર્ડ ઓફ રેવેન્યુએ અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ કરી હતી. વિદ્વાન સિંગલ જજના સદરહુ નિર્ણય સામે રામ કુમારે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરી હતી. સદરહુ હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા સદરહુ અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી હતી. ડિવિઝન બેંચે વિદ્વાન સિંગલ જજના હુકમને રદ કર્યો હતો, અને એવું ઠેરવ્યું હતું કે મહેસૂલી રેકૉર્ડની નોંધ સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૨૦(બી) હેઠળ અધિવાસીના અધિકારો આપવા માટે પૂરતી હતી. વાલી મોહમ્મદની અરજી પર મંજૂર કરાયેલી વિશેષ પરવાનગી દ્વારા આ અપીલમાં તે નિર્ણયને અમારી સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો છે. વર્તમાન અપીલ પેન્ડિંગ હતી તે દરમિયાન વાલી મોહમ્મદનું

અવસાન થયું હતું અને તેમના વારસદારો અને કાનૂની પ્રતિનિધિઓને તેમના સ્થાને રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવ્યા છે.

વિચારણા માટે આવતી સુસંગત જોગવાઈ સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૨૦ ની પેટા-કલમ (બી) નો ખંડ (૧) છે. કલમ ૨૦ નો સુસંગત ભાગ નીચે મુજબ છે:

“૨૦. દરેક વ્યક્તિ કે જે –

(એ) x x x

(બી) ભોગવટોદાર તરીકે નોંધાયેલી હતી, –
x x

(૧) યુ.પી. લેન્ડ રેવેન્યુ એક્ટ, ૧૯૦૧ (૧૯૦૧ નો યુ.પી. એક્ટ ૩) ની અનુક્રમે કલમ ૨૮ અને ૩૩ હેઠળ તૈયાર કરાયેલ ૧૩૫૬ એફ. ના ખસરા અથવા ખતૌનીમાં ગ્રોવ લેન્ડ અથવા જે જમીનને કલમ ૧૬ લાગુ પડે છે તેવી જમીન અથવા યુ.પી. ટેનન્સી (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૨૭ ની પેટા-કલમ (૩) ના પરંતુકમાં સંદર્ભિત જમીન સિવાયની કોઈપણ જમીન માટે, અથવા જે વેસ્ટિંગની તારીખની તરત અગાઉની તારીખે યુનાઈટેડ પ્રોવિન્સિસ ટેનન્સી (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૪૭ (૧૯૪૭ નો યુ.પી. એક્ટ ૧૦) ની કલમ ૨૭ ની પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (સી) હેઠળ તેનો કબજો જાળવી રાખવા હકદાર હતી, અથવા

(૨) x x x x x

તે, સિવાય કે તે કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ જમીનનો ભૂમિધર અથવા કલમ ૨૧ ના ખંડ (એચ) હેઠળ અસામી બન્યો હોય, તે જમીનનો અધિવાસી કહેવાશે અને, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, તેનો કબજો લેવા અથવા જાળવી રાખવા માટે હકદાર રહેશે.”

સદરહુ કલમ એ પ્રશ્ન સાથે સંબંધિત છે કે પ્રશ્નવાળી જમીનનો કબજો લેવા કે જાળવી રાખવા માટે કોણ હકદાર છે. સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૨૦ ની પેટા-કલમ (બી) ના ઉપરોક્ત ખંડ (૧) ની સાદી ભાષા સૂચવે છે કે આ પ્રશ્ન યુ.પી. લેન્ડ રેવેન્યુ એક્ટ, ૧૯૦૧ ની અનુક્રમે કલમ ૨૮ અને ૩૩ હેઠળ તૈયાર કરાયેલ ૧૩૫૬ ફસલી વર્ષના ખસરા અથવા ખતૌનીમાંની નોંધના આધારે નક્કી કરવાનો રહે છે. સદરહુ કલમનું વિશ્લેષણ દર્શાવે છે કે કલમ ૨૦ ની પેટા-કલમ (બી) હેઠળ ફસલી વર્ષ ૧૩૫૬ ના ખસરા અથવા ખતૌનીમાંની નોંધ જમીનનો કબજો લેવા અથવા જાળવી રાખવા માટે હકદાર વ્યક્તિ અંગેનો પ્રશ્ન નક્કી કરશે. અલબત્ત, એ સાચું છે કે જો નોંધ બનાવટી હોય અથવા ગુપ્ત રીતે કરવામાં આવી હોવાનું જણાય તો તેની કોઈ કાનૂની અસર થઈ શકતી નથી કારણ કે કાયદાની નજરમાં તેને કોઈ નોંધ ગણી શકાય નહીં પરંતુ માત્ર એટલા માટે કે નોંધ ખોટી રીતે કરવામાં આવી છે તે એવા નિષ્કર્ષ પર દોરી જશે નહીં કે તે નોંધ તરીકે બંધ થઈ જાય છે. એ શક્ય છે કે યોગ્ય કાર્યવાહીમાં સદરહુ નોંધ રદ કરવામાં આવે

પરંતુ એકવાર નોંધ ફસલી વર્ષ ૧૩૫૬ ના ખસરા અથવા ખતૌનીમાં અસ્તિત્વમાં હોય, તો તે એ પ્રશ્નનું સંચાલન કરશે કે જે જમીન સાથે નોંધ સંબંધિત છે તેનો કબજો લેવા અથવા જાળવી રાખવા માટે કોણ હકદાર છે.

અપીલકર્તાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જો નોંધ સાચી ન હોય, તો તેને કાયદા અનુસાર કરવામાં આવેલી નોંધ બિલકુલ ગણી શકાય નહીં અને જમીનનો કબજો લેવા અથવા જાળવી રાખવાનો અધિકાર ખોટી નોંધના આધારે નક્કી કરી શકાય નહીં. તેમણે આ કોર્ટના બચન અને અન્ય વિરુદ્ધ કંકર અને અન્ય, [૧૯૭૩] ૧ એસસીઆર ૭૨૭ ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો. તે ચુકાદામાં ખસરા અથવા ખતૌનીમાંની નોંધોના સ્વરૂપની ચર્ચા કરવામાં આવી છે અને આ નોંધ કેવી રીતે થવી જોઈએ તેની પણ ચર્ચા કરવામાં આવી છે. આ કોર્ટે ઠેરવ્યું હતું કે જે નોંધો જેન્યુઈન (વાસ્તવિક) નથી તે અધિવાસી અધિકારો આપી શકતી નથી. એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે કોઈ વ્યક્તિને અધિવાસી અધિકારો મેળવવા માટે સક્ષમ બનાવવા માટે સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૨૦(બી) હેઠળની નોંધ કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળની નોંધ હોવી આવશ્યક છે અને જે નોંધો સાચી (વાસ્તવિક) નથી તે અધિવાસી અધિકારો આપી શકતી નથી. તે ચુકાદામાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે હાઈકોર્ટ ભૂલભરેલી હતી જ્યારે તેણે એવું ઠરાવ્યું હતું કે જોકે નોંધ ખોટી હતી, તેમ છતાં તેને બનાવટી કહી શકાય નહીં. જોકે, તે અવલોકનને તે પછી જે આવે છે તેના સંદર્ભમાં સમજવું પડશે, અર્થાત્, જે નોંધ દુર્ભાવના અથવા શત્રુતાના કારણે રેકૉર્ડમાં ખોટી રીતે દાખલ કરવામાં આવી હોય

તે માત્ર સત્તાવારતાથી રહિત નથી પરંતુ કોઈપણ કાયદેસરના આધાર વિના તદ્દન નકામી બની જાય છે. અમારા મતે આ ચુકાદો એવું ઠરાવતો નથી કે તમામ ખોટી નોંધો બનાવટી હોય છે પરંતુ માત્ર એવું ઠરાવે છે કે દુર્ભાવના કે શત્રુતાના કારણે કરવામાં આવેલી ખોટી નોંધ અથવા અયોગ્ય નોંધ સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૨૦(બી) હેઠળ કોઈ અધિકાર આપી શકતી નથી. આ નિર્ણય આ કોર્ટના વિશ્વ વિજય ભારતી વિરુદ્ધ ફખરુલ હસન અને અન્ય, [૧૯૭૬] સપ્લી. એસસીઆર ૫૧૯ ના પછીના ચુકાદા દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે, જ્યાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

“એ સાચું છે કે મહેસૂલી રેકૉર્ડમાંની નોંધો સામાન્ય રીતે તેમના દર્શનીય મૂલ્ય પર સ્વીકારવી જોઈએ અને અદાલતોએ તેમની શુદ્ધતા અંગે એપેલેટ તપાસ શરૂ કરવી જોઈએ નહીં. પરંતુ શુદ્ધતાનું અનુમાન માત્ર વાસ્તવિક (જેન્યુઈન) નોંધોને જ લાગુ થઈ શકે છે, નકલી કે કપટપૂર્ણ નોંધોને નહીં. તફાવત ભલે સૂક્ષ્મ હોય પરંતુ તે વાસ્તવિક છે. તફાવત એ છે કે મહેસૂલી રેકૉર્ડમાં નોંધ શું જણાવે છે તેની શુદ્ધતાને કોઈ પડકારી શકતું નથી પરંતુ નોંધ સામે એવો હુમલો કરવા માટે ખુદ્દું છે કે તે કપટપૂર્વક અથવા છૂપી રીતે કરવામાં આવી હતી. છેતરપિંડી અને બનાવટીપણું દસ્તાવેજની તમામ કાનૂની અસર છીનવી લે છે અને કબજાના હક્ક માટેના દાવાનો આધાર બની શકતા નથી.”

વર્તમાન કેસ પર આવતાં, જોકે એડિશનલ કમિશનરે ઠેરવ્યું છે કે નોંધ

બનાવટી હતી, પરંતુ તે નિષ્કર્ષ માત્ર એ આધારે પહોંચ્યો જણાય છે કે પ્રશ્નવાળા ફસલી વર્ષમાં વાલી મોહમ્મદ કબજામાં હતા, જેના પરિણામે રામ કુમારને ભોગવટોદાર તરીકે દર્શાવતી ખસરા અથવા ખતૌનીમાંની નોંધ સાચી હોઈ શકે નહીં. સદરહુ નોંધ બનાવટી હતી અથવા કપટપૂર્વક કરવામાં આવી હતી અથવા વાલી મોહમ્મદ પ્રત્યેની દુર્ભાવના કે શત્રુતાના કારણે ખોટી રીતે દાખલ કરવામાં આવી હતી તેવું દર્શાવવા માટે કશું નથી. આ સંજોગોમાં, નોંધ સાચી ન હોઈ શકે પરંતુ તે બનાવટી હોવાનું કહી શકાય નહીં અથવા અસ્તિત્વહીન (નોન એસ્ટ) ગણી શકાય નહીં. માત્ર એટલા માટે કે નોંધ ખોટી હોઈ શકે છે, તે સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૨૦(બી) ની જોગવાઈઓ હેઠળ જમીનના અધિવાસી તરીકે જાહેર થવા માટે કોણ હકદાર છે તે પ્રશ્નના નિર્ણયમાં કોઈ ફરક પાડશે નહીં. અમે હાઈકોર્ટના નિષ્કર્ષ અને તર્ક સાથે સંમત છીએ.

પરિણામે, અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને ખર્ચ સાથે ફગાવી દેવામાં આવે છે.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is

meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====